

als ik kom, vindt Hij dat AANGENAAM. Hij heeft er juist in. Ik hoef niet te denken, neen, ik MAG niets eens denken (want dan ga ik in tegen wat Hij als reportage mij serieus van Hem verteld heeft), ik MAG dus niet eens denken, dat als ik kom, Hij nog eens kijken wil, of Hem dat wel aanstaat. Of aan kan staan. Kijk, dat ware nu remonstrantisch. Hij heeft mij assertorisch (feiten-van-Hem-zelf-mededeelend) gezegd: quisquis, al wie, al is 't een hoer, een tollenaar, al is 't een eentje, zoo miserabel als..... ik zelf, tot Hem KOMT, diens komen IS Hem aangenaam. Hij heeft er vreugde in. Als ik dat niet geloof, dan sta ik op dezelfde lijn als iemand, die niet gelooft wat het evangelie verder geopenbaard heeft.

Maar al sluit ik dus het assertorische niet uit, het promissoire staat toch in zijn aan mijn gedanen eed voorop. Hij zegt iets, NIET MAAR AANGAANDE alle menschen, die-zoo-en-zoo-zijn, doch Hij zegt iets TOT MIJ; geen UITSPRAAK slechts, maar een AANSpraak. Hij noemt mijn naam, en zegt: jij daar, die nu met naam genoemd wordt.

Vind ik dat terug in die Korte Verklaring? Er staat: een eed Gods, dat HIJ ONFEILBAAR AL DE UITVERKORENEN WIL LEIDEN TOT ZALIGHEID etc. Als er niet meer staat, dan zeg ik: dat is te weinig. Dat is dogmatiek. Dat is reportage. Het is ook niet naar het doopsformulier. Het is hier feitenmateriaal. Het is hier een verklaring AANGAANDE het totaal der uitverkorenen. Maar ik heb noodig een AANSpraak tot mij. Ik krijg in de belofte-des-evangelies geen dogmatisch college aangaande Gods vaste gewoonten met uitverkorenen, want dat kan de duivel mij ook wel „vertellen”, die twijfelt er trouwens geen seconde aan, dat God metterdaad alle uitverkorenen leidt op de hier aangegeven manier. Maar ik wil iets hooren, dat tot MIJ gezegd is, toen ik serieus GEROEPEN werd.

Ik zeg niet, dat er opzet in het spel is, en ik hoop, dat door rustige behandeling van deze dingen er misverstand kan worden weggenomen, als het dreigde. Maar ik wijs er toch op, juist om elkaar weer op bekend terrein te kunnen ontmoeten: de Korte Verklaring zegt: de belofte des evangelies is een eed AANGAANDE de UITVERKORENEN. Maar de Dordtsche Leerregels zeggen: de belofte-des-evangelies is een eed TOT de GEROEPENEN (III—IV, 8). Dat zegt het doopsformulier ook. En ik houd me aan de Leerregels, en wilde aan alle emigranten en niet-emigranten ginds en hier zeggen: doet gij maar desgelijks.

Want ik herhaal, wat ik jaren geleden tegen dr J. Ridderbos met zijn synode schreef: die heele figuur van de onvoorwaardelijke heilsBELOFTE aan de uitverkorenen, de UITVERKORENEN, is een fictie. Die bestaat niet. Er bestaat wel een dogma aangaande de uitverkorenen. Maar wat God AAN-ZEGT, dat is niet onvoorwaardelijk, als voorstelling, doch in Uranius' zin een voorwaardelijke belofte aan de geroepenen. De komenden en geloovenden hooren IN het komen de belofte van de onfeilbare leiding tot aan de zaligheid, zoo waarachtig, als God dat nu beden in AANSpraak zegt. Die Hem door dat komen eeren zal Hij eeren. Maar die Hem versmaden, zullen licht geacht worden. Dat ééne PLUS dat andere was de serieuze annuntiatie-propositie van den Koning der koningen.

En dan niet maar aangaande hen, die „in de historische lijn des verbonds” (wat is dat: een LIJN?) geboren zijn, maar b.v. ook tot den kamerling van Hand. 8. Wat de gedoopten betreft: zij hen heeft God onder den eed een streep gezet. Een dikken streep. Bevestiging van de preek, die belofte-met-elisch inhield. Maar geen nieuw evangelie. Ook geen evangelie-met-een-nieuw-paragraafje-aangevuld. Neen, de OUDE preek, met een streep eronder, een teeken-en-zegel erbij. Het DIPLOMA bleef onveranderd, wat den tekst betreft. Het werd alleen nu van een zegel voorzien — uitgereikt aan mij.

Over het doopsformulier volgende week. K. S.

Maria, de moeder van onzen Heere Jezus Christus (VII)

V. MARIA ALS GETUIGE.

In de Kerstgeschiedenis vinden we aangaande Maria nog iets opgeteekend, wat van belang is voor haar beteekenis in de Heilsgeschiedenis, n.l. wat we lezen in Luc. 2:19. Doch Maria bewaarde deze woorden alle tezamen, overleggende die in haar hart. Een dergelijke uitdrukking vinden we ook in vs 52. En zijne moeder bewaarde al deze dingen in haar hart.

Deze woorden hebben beteekenis in verband met hetgeen Lucas in het begin van zijn Evangelieverhaal gezegd heeft.

Hij deelt daar mede dat hij, als zoovele anderen, een verhaal heeft gegeven van de dingen, die onder ons volkomen zekerheid hebben, gelijk ons overgeleverd hebben, die van den beginne zelve aanschouwers en dienaars des woords geweest zijn (Luc. 1:1, 2). Nu wordt er bij de geboorte van Johannes den Dooper de nadruk op gelegd, dat allen het onthielden. En allen, die het hoorden, namen het ter harte (Luc. 1:66). „En allen die het aldus vernamen, vonden het opmerkelijk en wonderbaar, zoodat zij het niet weer vergeten wilden en trachtten te onthouden”. Voor de geboorte van Johannes en wat daarmee samenhang, waren dus vele geluigen. Maar voor het getuigenis van de geboorte van den Heere Jezus is men aangekomen op Maria. Want bij Zijn geboorte staat: en allen, die het hoorden, verwonderden zich over hetgeen hun gezegd werd door de herders. Doch Maria bewaarde deze woorden enz. (Luc. 2:18, 19). Het woord, dat met doch is weergegeven, geeft een zekere tegenstelling of althans onderscheiding aan. De anderen verwonderden zich, zij bewaarde het”. Daarom zegt prof. Greijdanus ook van vs 19: „Dit vers spreekt van Maria's doen en geeft daarmee kennis, aan wie de lateren hunne wetenschap omtrent deze feiten danken, en op wier zorg de bewaring dier kennis rust, vgl. ook vs 51. Lucas zou het nog zelf van Maria hebben kunnen vernemen. Mogelijk is zijn woord in vs 19 en 51 eene heenwijzing daarnaar”. Prof. Greijdanus laat dus de mogelijkheid open, al drukt hij zich voorzichtig uit, dat Lucas het van Maria zelf heeft vernomen.

J. Gresham Machen voelt het meest voor de meening, dat er een bron is geweest in het Arameesch, die door Lucas is vertaald”. F. Godet zegt hiervan „uit welke bron zijn deze berichten en deze treffende mededeelingen omtrent de indrukken van de herders, van de menschen van Bethlehem en van Maria zelf geput? De Arameesche kleur van het verhaal verraadt een zeer oude bron. Hoe meer men vs 19 leest en herleest, des te meer komt men tot de overtuiging, dat dit bericht van niemand anders kan zijn uitgegaan, dan van Maria zelf. Dit zoo eenvoudige, zoo sobere, tot in de kleinste bijzonderheden zoo reine verhaal zal een tijdlang in mondelingen vorm bewaard zijn gebleven; daarna zal het een redactor hebben gevonden, wiens werk in de handen van Lucas is gekomen, die het met de uiterste nauwgezetheit heeft teruggegeven, zooveel mogelijk den oorspronkelijken vorm behoudende.

Ook Weiss vindt in de opmerking van vs 19 de aanwijzing van de ware bron dezer overlevering”. De beteekenis van Maria in de heilsgeschiedenis is ook deze, dat zij, wat zij gezien en gehoord heeft van Jezus heeft doorgegeven. Enumatil.

K. MEIMA.

- 1) Greijdanus a.w. I p. 77.
- 2) Greijdanus a.w. I p. 120.
- 3) a.w. I p. 119.
- 4) a.w. p. 105, p. 117.
- 5) a.w. I p. 105.

*. Studeer maar niet meer

De telegrammen-bezwaren-man van 1944, A. G. Barkey Wolf, thans voorganger in België, bij ik weet niet welke congregatie, schrijft in „De Kruisbanier” („algemeen evangelisch weekblad”, 6 Jan. '51) over zijn jeugd:

„In die dagen hoorde men het woord „oecumenisch” nog weinig noemen. Het was nog niet komen opdrukken op het kerkelijk terrein. Maar de zaak waarover het woord spreekt, de werkelijkheid zelve van de warme, innige samenleving, was in die dagen goed bekend, ja, ik meen, nog veel beter dan in onze dagen. Men vond het niet een kwestie, waarover eerst lang gedebatteerd moest worden, geen aangelegenheid om op een bijzondere conferentie te bespreken, neen, men leefde eenvoudig uit de gemeenschap der heiligen, zoals een plant leeft uit het water. Later is men het woord „oecumenisch” gaan vertoeligen, maar het is er mee gegaan, zoals het met alle zaken gaat: als men ze tot voorwerp van studie maakt, vloeit het warme, het levende er uit weg. Tegenwoordig roept men luid „de oecumene”. Maar dikwijls denk ik, dat men in de dagen van mijn vader, met de aangeboren hoffelijkheid die dat geslacht tegenover elkander eigen was, de waarachtige kerkelijke eenheid méér beleefde dan nu. „Plus exemplo quam verbo”, meer met het voorbeeld dan met woorden”.

Tot zoover het citaat. Niet studeeren — want dat doodt het leven? Nou begrijp ik dat telegrammetje. Hij dacht, dat de uitspraken van 1944 „leven” waren, want z'n vriendjes zelden het. Om hun het leven niet te zien wegvloeden, studeerde hij er geen seconde over. En toen iemand zei: maar daaraan mag ik niet in Gods Naam de schapen binden, toen zei-die: die slechte vent studeert er over — hij doodt het leven, uit die warme leeruitspraken, die nu al zóo-veel jaar nog warmer ingepakt zijn. Vandaar zijn warme telegrammetje aan de synode. Hij dacht: daar studeeren ze gelukkig ook niet, Schors en zet af. K. S.

*. De panacée van Barkey Wolf

Ten vervolge. De Heer Barkey Wolf schrijft in hetzelfde artikel nog:

„Zouden wij daarheen niet terugkeren? Terugkeren tot de eenvoudige daad van oecumenisch leven. „Praten” over de oecumene helpt dikwijls zo weinig; in de daad ligt de verlossende uitkomst. Natuurlijk begrijp ik wel dat het veel gemakkelijker is, zoals in de dagen van mijn vader, mensen, afzonderlijke voorgangers, van verschillende Kerken samen te brengen in een z.g.n. coetus dan zoals wij nu verlangen, Kerken, omdat wij hier aanstonds raken de kwestie van leer en leven. Maar toch zou ik zeggen: niet praten. Doen. In Brussel hebben de Gereformeerden en de menschen van de Vlaamse Belgische Zendingkerk, Nieuwjaarsmorgen weer een gecombineerde dienst gehouden, zoals zij het tevoren ook al deden. Dat is mooi. Ondanks moeilijkheden heeft men dit gedaan. Men heeft de daad, de christelijke daad gesteld. Ja, in zulk een daad zal de ontpopende kracht liggen tegen allen, die later theoretische of kerkrechtelijke bezwaren uiten. Wie kan beschuldiging u brengen tegen wat uit Gods geest geboren is? Geest van mijn vader, van De Hoek, van De Rochedieu en van anderen die wij gezien hebt in uw dagen, uw invloed is niet dood, maar werkt in zulke daden door”.

Tot zoover weer 't citaat. Hebt u 't begrepen? Wat kwesties van leer en leven raakt, daarover niet praten. Doen. Dat zeggen ze ook in China.

En dat allemaal in de buurt waar Guido de Brès gewerkt heeft. Ze hebben alweer een gemeenschappelijke dienst gehouden — ook die Vlamingen bezwoeren vooraf de „punten” beschermd door het warme telegrammetje uit 1944. Dat was dan de verder ontbetende christelijke daad.

En dan doe je het maar. En theoretische of kerkrechtelijke bezwaren worden dan meteen ontpopend. Het beroep op den Geest ('t inwendige licht) van niet-studeerenden dat is altijd 't asyl geweest voor de moordenaren van de kerk. Met en zonder telegrammetje. Intusschen wordt de geest van dit potsierlijk ontpopend opwekken tot aangording der synodale wapenrusting van 1944 wel openbaar. Hier ligt de kern van 't spul bij deze lieden. De uitspraken zelf kunnen hun geen zier schelen. Als je maar niets doet tegen de vriendjes van de club. K. S.

Op verstrooidenreis

Ook kerkelijk stond het te Makassar er in 1949 anders voor dan twee jaar terug. In bepaald opzicht beter. In ander opzicht slechter. Wat het laatste betreft: de groote meerderheid der zgn. „protestanten” was consequent verder gegaan op den weg van vala oecumenisch samenwerken. Over de situatie, zooals die in 1947 was, heb ik destijds wat verteld in mijn reisverslagen, die verschenen zijn in de Groningsche Kerkbode. De hoofdzak daarvan wil ik nog even memoreeren.

Er was dan in 1947 een groep van ongeveer 80 synodocratische gebonden, leden van de gebonden gemeenschap te Soerabaja. Deze 80 vormden een kring, welke zaken werden behartigd door een kringbestuur. Dit bestuur was door twee zijner leden vertegenwoordigd in den kerkeraad van de Protestantse Kerk te Makassar. Tot op den huidigen dag heeft die kerk geen belijdenis en is in die kerk zonder meer ieder tot het avondmaal gerechtigd, die niet Roomsche is, of te wel

niet tot de Joodsche synagoge behoort. Omgekeerd had de kerkeraad van de Protestantse Kerk te Makassar zijn vertegenwoordigers in het kringbestuur van vorengenoemden kring. Beurtelings werden er diensten gehouden, beled door den Protestantischen Kerkeraad en het kringbestuur.

Wederzijdsche vertegenwoordigers in elkaars colleges namen tijdens die diensten mede plaats in de ouderlingenbank.

Het avondmaal werd bij toerbeurt gevierd onder auspiciën van den Protestantischen Kerkeraad en het kringbestuur. Navenamt vierden dan de synodalen het avondmaal als gast bij de Protestanten en omgekeerd. Norm voor toelating was: de belijdenis van Christus als Gods Zoon en Verlosser. Op grond daarvan werden vrijzinnigen GEADVISEERD, zich van de avondmaaltafel te onthouden.

Onmiddellijk greep echter het algemeen kerkbestuur van Batavia in. Het wilde zich de normen van de tucht niet laten voorschrijven door dr Bergema, die destijds te Makassar was en voorging in de diensten uitgaande van den synodalen kring. Geëischt werd, dat ook aan vrijzinnigen ongehinderd toegang tot het avondmaal zou worden verleend. De Boer van de Protestantse

Kerk te Makassar, die zich voor bovengenoemde „tuchttoefening” in den vorm van een advies had laten vinden werd spoedig daarna vervangen door een minder orthodox gezind man.

Voortaan wilden de „gereformeerden” niet meer gemeenschappelijk avondmaal vieren met de Protestanten. Maar met de gemeenschappelijke kerkdiensten bleef men voortgaan. En aan alle Wenschen van den onder leiding van De Oskam gekomen kerkeraad werd door het kringbestuur voldaan.

De volgende gegevens daarover ontleen ik aan mededeelingen van een zuster, die in 1947 niet zoo bar gesticht was door mijn bezoek aan Makassar, gezien den oproep tot vrijmaking, die ik ook haar deed hooren, maar nu, in 1949, kwam zeggen, dat ze het gelukkig vond, dat er in Indië nog gereformeerden waren, die tegen het voortgaand kerkbederf hun stem verheven.

Zoo werd dan door het bestuur van den „gereformeerdenkring” aanvaard:

1. de wijding van een in het kerkgebouw kortelings opgesteld kruis, annex de wijding van een avondmaaltafel en doopvont, door voor genoemde voorwerpen te knielen.